

===== Özgürlük Bardağı =====

:date: 2014-11-23 02:18:14 +0200

.. :Date: 12687

Ahlak ve özgürlük çatıştığında hangisini tercih edeceğiz? Anladığım kadarıyla memleketin *batılı gibi yapan* kesiminde hükümetin en büyük *arızası* özgürlükler. Twitter'ı da kapattı zaten, YouTube de gitti diyorlar. (İkisiyle de pek işim yok, ulaşmak istersem hükümet beni durduramaz ama ikrah ettiren reklama bir çözüm bulması lazım. Kapatmak kolayına geliyor tabii.) (Aslında içeriği değil, sadece reklamı kapatsa bu firmaları daha güzel eğitebilir. Türkiye Internet'ine şamil bir *Adblock* kursa mesela hükümet. Arıza çıkaranın reklamını kapatsa, bu şirketlerin ne kadar özgürlükçü olduğunu hepimiz görürüz.) (Bunu da yazıyım da parantezler üç olsun.)

Özgürlük konusunun *hassas* olduğunu düşündüğüm ve insanların özgürlüklerin kutsallığı gibi idealler peşinde koştuğunu sandığım gençliğimin sonu, özgürlüğün bizatihi hedef olamayacağını keşfettiğim gün olmalı. *Özgürlüğü neyle dolduruyorsun?*

Özgürlük (ve soydaşı demokrasi) şeffaf bardak gibi, içine doldurduğunun rengini alıyor. *Bize bardak lazım* evet, doğru, bardak lazım, ancak bu bardak kıtır kıtır yemek için değil, içine bir şeyler koyup içmek için lazım. Bizde eksik olanın o *içine konan şey* olduğunu farketmişim günden beri yaşlı addediyorum kendimi, özgürlük için sokaklara çıkma hevesim de o günden beri yok.

Yaşlanmamın ikinci safhası ise, insanın içmek istediği bir şey söz konusu olduğunda, bardağa ihtiyaç duymadığını keşfetmemle başlar. Bardak yoksa el var, musluğa kafayı dayamak var, kepçe var, tencere var, insan odundan bile bardak yapar icabında ama Batı normlarında kristal bir bardakla içilecek bulamayışımızı nasıl çözeceğiz?

Şimdi Twitter'ı kapattılar mesela, memleketin entelektüel birikiminde önemli bir azalma olmuştur eminim. Laf sokma, TT'ye baş sokma, düz hakaret, kıvrımalı hakaret, kayırmalı zekavet, yanlış anlaşma, yanlış anlatma, yanlış anlama, yanlış anda yanlama, yanlış sanma, yanlış sayıklama, yan sayıklama, sanık yavuklama ve sair edebi türlerimizin gelişimini önemli ölçüde inkıtaa uğramıştır. Arada kınayasım geliyor ama Twitter kullanımımı donduralı ne kadar huzura erdiğimi hatırlayıp, dilimi tutuyorum.

Yalnız içimde kavga eden iki çocuğun arasına girip, ikisini de dövme hissinin büyümesine de engel olamıyorum. Twitter'ı kapatmak, onu kimsenin almadığı kadar ciddiye almak demek. /Falancaya hakaret ettiler, filanca hakkında şöyle böyle dediler, filancanın çıplak resimlerini yayınladılar/ falan. Eh, evet, hakaretten haberi zaten olan 1000 kişiye yasak koymak için, 10.000.000 kişiyi hakaretten haberdar etmek de ayrı bir siyaset dehası. Internet'te herkes herkese her şeyi

söyler, *gerçek dünyada suç olan* diye akıl yürütünce, *Zeki Müren de bizi görecektir* mi mertebesine kavuşursunuz.

Gerçek dünyada suç olan her şey, sanal dünyada suç değildir çünkü bir adamın gözlerinin içine baka baka hakaret etmekle, bin kilometre öteden bir şeyler *çızıktırmak* arasında bir fark vardır. Eğer ikincisi insanda çok büyük bir etki meydana getiriyorsa, o henüz sanal dünyanın sanal olduğunu, buradaki insanların da, sözlerinin de sanal olduğunu, kendini bu dünyada var sanmanın bile sanal olduğunu, hepsinin bir hayalden, ekrandaki bir ışıktan ibaret olduğunu anlamamış demektir. Sanal dünyanın gerçek dünyaya etkisi var mıdır, evet vardır, ancak o etki reel dünyanın hukukunu işletmeye uğraşacak kadar büyük müdür? Yoksa sanal dünyada sanal hukuk mu devreye girmelidir?

Bugün televizyonda envai çeşit kanal var. En az izlenen kanal bile, *sadece sanal* bir kişilikten daha büyük etkiye sahip ama ne kadar etkisi var? İşte sanallığın da etkisi en fazla o.

Twitter'a yeni başlayan biri, belki onun çok önemli olduğunu düşünebilir ama gerçekte öyle mi? Biraz zaman geçirince, herkesin kendi kendine konuştuğunu, insanların bilgisayar oyunlarındaki dünyanın gerçek olmadığını bildiği gibi, bu sanal dünyanın da gerçek olmadığını farkında olduğunu keşfedersiniz. Skyrim'deki ejderhalar ne kadar gerçekse, Twitter *canavarları* da o kadar gerçek.

Yasağa karşıysam işte bunun için karşıyım. Eskiden komünistlerin yasaklarıydı ve herkes onların ya çok korkunç, ya melek olduğuna inanırdı. Yasaklanınca kıymete bindikleri için, sanki dünyanın meselelerine bir çözüm olacaklarmış da, zalim devlet onlara bu imkanı vermiyormuş gibi yaparlardı. İcini bir şeyle doldurmaya gerek yok, *özgürlük* olunca, *devrim* yapınca bütün mesele hallolacaktı. Devlet aradan çekilip, *buyrun iki sene de siz yönetin* dese, apışıp kalacak adamlar ama yeldeğirmenleriyle savaşanların ancak kendileri gibi devler olabileceğini inanmak ve slogan sıkmak kolaydı tabii.

Şimdiki yasaklar da öyle. Twitter hükümeti düşürecekmiş de yasaklıyorlarmış gibi bir intiba. Gücünü *tersinden* hükümete borçlu bir sanallık.

Hayatta öğrendiğim şeylerden biri, kolay olanın etkisinin de o nisbette az olduğu. Herkesin yapabildiği bir işi yapmanın etkisi, herkesin yapabildiği herhangi bir iş kadar. *Sosyal medya* da herkese açık olmanın kolaylığıyla beraber etkisizliğine sahip.

Yaşlanmanın üçüncü safhası, insanların özgürlük isterken, gerçekte *bardak* değil, içindekini istediklerini keşfetmemle başlar. Boş özgürlük insanlara sıkıntı verir, onu bir şeyle doldurma mesuliyeti hayattaki en ağır mesuliyetlerdendir. Onun için insanların pek çoğu bu mesuliyeti almak yerine, kendilerine dolu bir bardak ikram edilmesini isterler.

Bizdeki özgürlük savaşçıları da benzer şekilde, kendilerine Batı tipi bir hayatın

özgürlük bardağında ikram edilmesini istiyor. Özgür olmak değil, Batı'nın leziz şarabından içmek mesele. Birileri onlara bu şarabı özgürlükle değil, mesela asker miğferinde sunsa da razılar. Batılı gibi yaşadıkları sürece, zarfın ne olduğu o kadar da önemli değil. Demokratlıkları da, dışarıdan bakanlara asker miğferini göstermeye utanacakları yere kadar; zamanımızda pek çok özgürlük savaşçısının artık bardak değil, her ne kapta olursa olsun şarap istediğini farkedince şaşır-mıyoruz.

Türkiyeliler olarak meselemiz bu bardağın içine koyacak, herkesi memnun eden bir içeceğimizin olmayışı. Kimisi şarap, kimisi ayran, kimisi süt, kimisi kıymız içmek istiyor. *Daha geniş özgürlük* isteyeninin kendine istemesi bundan, diğerlerinin içtiği şeyin özgürlüğe değmediğini, *kristal kadehte ayran içmek* gibi durduğunu düşünüyor.

Özgürlük meselesinden çıkış da, özgürlüğü farklı şeyler için istediğimizi itiraf etmekte. Biri özgürlüğü cuma günleri tatil yapıp, mesture çalışabilmek için, diğeri hükümete alenen sövdüğü *ortamı* için, bir diğeri canı sıkılınca sokaklara çıkıp bağırabilmek için istiyor. İçeriğini konuşmaya başlayınca, meselelerin çok büyük olmadığını ve küçük insanlara bunlar için zulmetmenin, içeceği mayalandırmaktan, sarhoş edici yapmaktan başka işe yaramadığını göreceğiz. İnsanları kısıtlamak, bardak bulamasalar da elleriyle içtiklerinin *ab-ı hayat* olduğunu düşünmelerine yol açıyor. Batı herkesin benzer bardaklardan içtiği içeceğin sonunda aynı yere çıktığını keşfetmiş ve insanlar özgürlükle içtiklerinin ab-ı hayat olmadığını tecrübe edebiliyor.